

Strategi for sprog og læsning

Formål

Formålet med en strategi for sprog og læsning at medvirke til at eleverne sættes i stand til at begå sig i et skriftbåret, digitalt og hastigt foranderligt samfund. Målet er at styrke elevernes sproglige udvikling og deres skriftsproglige kompetencer.

Strategien skal sikre en fælles retning for arbejdet med området på tværs af skoler og lokale forhold. En retning som samtidig respekterer skolernes forskellige måder at nærme sig målet på.

Baggrund

Vi ser arbejdet med sprog og læsning som grundlag for elevernes faglige udvikling i alle fag, derfor arbejder vi systematisk med at styrke elevernes sproglige udvikling og skriftsprogskompetencer.

I Roskilde Kommune – såvel som på nationalt niveau – ser vi en ændret udvikling i børns læsevaner og herpå følgende læseresultater. Internationale og nationale læseprøver viser, at danske skoleelever på mellemtrinnet præsterer overvejende godt, når det gælder læsning digitalt, hvorimod den analoge læsning – herunder litteraturlæsning - både fagtekster og fiktion - udfordrer elever på det øvre mellemtrin. Netop Litteraturlæsning, ser vi som er en del af dannelsesaspektet, hvor vi identificerer og spejler os i omverdenen. Litteraturlæsning kalder på fordybelse og vedholdenhed, som er vigtige kompetencer og modsvar i hastigt foranderligt og digitalt båret samfund. Vi ser arbejdet med sprog og litteratur som kernen i elevens sproglige og skriftsproglige udvikling.

I Roskilde Kommune følger alle skoler en kommunal testplan, der indeholder anvisninger til hvilke screeninger og test, eleverne afvikler i grundskolen. Den er med til at sikre en grundig monitorering og systematisk opfølgning på alle elevers læsekompetencer og sproglige udvikling.

Effektmåling sker på baggrund af de nationale test, læsning, hvor vi følger de nationale mål og anvender følgende nationale resultatkrav.

- *Andelen af de allerdygtigste elever i læsning skal stige år for år*
- *Mindst 80 % af eleverne skal være gode til at læse i de nationale test*
- *Andelen af svage læsere skal reduceres år for år*

I Roskilde Kommune har vi valgt at hæve andelen af gode læsere til 85 %, da vi fortsat har en ambition om at bevare en position blandt de ti bedst præsterende kommuner i landet.

Fremadrettet er udfordringen ikke alene at fastholde de gode resultater i udskolingen på kommunalt niveau, men samtidig at hæve indskoling og mellemtrin ved at løfte alle skoler fagligt. Det gør vi blandt andet ved tidlig opsporingsystematikker, fælles kommunale indsatser og ved at have høje ambitioner til hinanden og til elevernes sprog og skriftsprogudvikling.

Fundament

Strategi for sprog og læsning tegner det fundament, vi står på og måden hvorpå, vi samarbejder om elevernes skriftsprogsudvikling. Den tager afsæt i Roskilde Kommunes læringsgrundlag og bygger på følgende tre hovedindsatser:

Læsekultur og dannelse – deltagelsesmuligheder og læringsfællesskaber

- Vi arbejder med læringsfællesskaber, hvor der er deltagelsesmuligheder for alle
- Vi møder eleverne og hinanden med høje forventninger i arbejdet med skriftsprogsudvikling
- Vi arbejder for aktiv elevdeltagelse, faglig begejstring og motivation når det gælder skriftsprogsudvikling

Sproglig udvikling, tidlige læseindsatser og gode overgange

- Vi arbejder med sprog-, læse- og skriveindsatser, der bygger på data, kvalitet, viden og evidens
- Vi prioriterer tidlige og forebyggende sprog-, læse- og skriveindsatser
- Vi arbejder systematisk med elevernes skriftsprogsudvikling i overgangene

Data og monitorering i et professionelt læringsfællesskab

- Vi anvender data og evidens, når vi drøfter læsepædagogik og didaktik
- Vi arbejder systematisk med monitorering, handleplaner, opfølgning og evaluering af elevernes skriftsprogsudvikling
- Vi styrker det professionelle samarbejde om elevernes skriftsprogsudvikling på systematiske konferencer og møder

Fundamentet for "Strategi for sprog og læsning" sætter særlig fokus på læringsfællesskaber og deltagelsesmuligheder for alle elever i almenundervisningen, sådan at vægtningen sker på den forebyggende læseundervisning for derved at mindske særligt tilrettelagte læseforløb for elever i læsevanskeligheder.

Derudover arbejdes der med høje forventninger – både til eleverne, men også til de fagprofessionelle. Høje forventninger betyder, at både elever og fagprofessionelle er i læreprocesser, hvor der altid er et udviklingspotentiale. Derfor opfordrer vi bl.a. til at arbejde med metoder som co-teaching og aktionslæring, hvor man åbner døren til sin undervisning og drøfter kvalitet.

Nationale og internationale læseundersøgelser som fx PIRLS viser, at danske skoleelever på mellemtrinnet er dygtige, når det gælder læsning på skærm og til at søge oplysninger. Omvendt er de stærkt udfordret på den vedvarende læsning med fordybelse – altså at læse en længere tekst som fx en roman. Derfor vil vi have fokus på sprog og litteratur. Vi arbejder med sprog og litteratur med fokus på dybdelæsning og dannelse.

Endvidere peger Nationalt videntcenter for læsning på, at vi også fortsat skal have særligt fokus på den faglige læsning i alle fag.

Arbejdet med data og opfølgning fortsættes, dog med mere bevidsthed om kvalitet i de efterfølgende indsatser. Vi vil gerne styrke og forbedre de indsatser, som udspringer af data ved i højere grad at benytte os af evidens og kvalitet på læseområdet - end på erfaringer.

I forlængelse af "Strategi for sprog og læsning" og med skærpet fokus på skriftsprogsudvikling udvikler vi i fællesskab med skolerne tre kommunale handleplaner: handleplan for sprog og læsning, handleplan for ordblindområdet og handleplan for dansk som andetsprog.

Handleplaner

De tre nævnte hovedindsatser i vores fundament, danner grundlag for de tre handleplaner, som skal være anvisende og retningsgivende for arbejdet med at styrke børn og unges sprog og skriftsproglige kompetencer. Handleplanerne indeholder anbefalede indsatser, som alle skoler arbejder med at implementere frem mod 2025 og som skal medvirke til at sikre den fælles retning for skriftsprogsudvikling i Roskilde Kommune. Derudover indeholder handleplanerne differentierede indsatser, som skolerne kan vælge at arbejde med.

I samspil med Fælles Mål og Roskilde Kommunes læringsgrundlag skaber handleplanerne rammer for skolernes lokale tiltag i implementeringsprocesserne. Kvalitet i indsatserne drøftes i dialog mellem forvaltning og skoleledelser samt PLC vejledere.

Gennemgående fokuspunkter for de tre handleplaner er:

- **Det professionelle læringsfællesskab**
  - PLC, vejledere og ressourcepersoner understøtter de fagprofessionelle og arbejder medpraktiserende i etablering af indsatser og fysiske læringsmiljøer i forbindelse med elevernes skriftsproglige udvikling.
- **Tidlige og forebyggende sprog, læse og skriveindsatser**
  - Den tidlige indsats ses ikke kun som i tidlig alder, men som i at opspore og kortlægge afvigelser og læsevanskeligheder så tidligt som muligt og dermed at undgå stigmatisering.
- **Sproglig udvikling i alle fagene**
  - Alle lærere er læse- og skrivelærere. Det er i læringsfællesskabet mellem vejleder og faglærer at den sproglige dimension udvikles
- **Analog og digital læsning**
  - Muligheder indenfor både den analoge og digitale læsning indgår på lige fod i elevernes skriftsprogudvikling
- **Data og monitorering**
  - Data og monitorering skal fremme systematisk opfølgning på indsatser og handlinger, der bygger på evidens og data
  - For at sikre elevernes faglige progression monitoreres elevens skriftsprogsudvikling – særligt i overgangene både ind i, inde i og ud af skolen
- **Forældresamarbejdet**
  - Forældre er vigtige i børns læsudvikling gennem hele skoleforløbet og forældre kan støtte sit barn både når barnet skal lære at læse og læse for at lære - fx ved at interessere sig for barnets læsning, stille spørgsmål, finde nye ord og lære nye ting sammen. Det er vigtigt at skabe gode læserutiner i hjemmet.

